



Zakir Baqir

Dekanın katibəsi auditoriyaya daxil oldu:

- Uşaqlar, dərstdən sonra heç yerə getməyin. Qrup nümayəndəsi seçiləcək.

Tələbələrden birisi soruşdu:

- Qrup nümayəndəsini kimi seçəcəyik?

Başqa bir tələbə buyurdu:

- Əlbəttə Aslanı. Yaradıcı adamdır.

Dövri mətbuatlarda tez-tez elmi məqalələri çap olunur. Bir neçə dil bilir. Fənn müəllimimiz nə dedi? Aslan çox cavan olmasına baxmayaraq bir neçə yaradıcı təşkilatların üzvüdür.

Çox çəkmədi ki, auditoriyaya dekan müavini, fənn müəllimi və tələbələrin yaşında olan bir oğlan daxil oldular. Dekan müavini və fənn müəllimi onlar üçün qoyulmuş stolda oturdular. Oğlan da onlarla yanaşı əyləşmək istədi.

Fənn müəllimi:

- "Keç tələbə yoldaşlarının yanında otur" dedi.

Oğlan könülsüz tələbələrin əyləşdiyi yerə tərəf keçdi.

Dekan müavini sözə başladı:

- Dekan xəstə olduğu üçün gələ bilmədi. Buraya gəlməkdə məqsədimiz budur ki, qrup nümayəndəsi seçək. Qrup nümayəndəsinin gəlməsi səbəbsiz deyil. Sizin tələbə yoldaşınız (o, onlarla gələn oğlanı göstərdi) atası ilə xaricdə idi-

Qara ləkə

Hekayə

lər. Bilirsiniz tələbə yoldaşınız Azad yüksək vəzifəli, böyük hörmət bəslədiyimiz Xəlilzadənin oğludur. Atası ilə tez-tez xarici ölkələrdə olur. İndi keçək əsas məsələyə...

Fənn müəllimi dekan müavininin sözlərini kəsdi:

- Tələbələr qoy özləri özlərinə qrup nümayəndəsi seçsinlər.

Dekan müavini tərs-tərs fənn müəlliminə baxdı. Amma fənn müəllimi buna fikir vermədi. Üzünü tələbələrə tutdu:

- Kimi qrup nümayəndəsi seçmək istəyirsiniz?

Tələbələrden biri bildirdi:
- Aslanı. Yaradıcı adamdır. Bir neçə xarici dil bilir...

Sonra başqa məsələ bildirdi:
- Hamımız Aslanın qrup nümayəndəsi seçilməsini istəyirik...

Tələbələr xorla:
- Düzdür.

Dekan müavini belə vəziyyət alınmasını gözləmədi. Bir müddət susdu. Haçandan-haçana:

- Uşaqlar, bilirsiniz, tələbə yoldaşınızın atası...

Bu dəfə tələbələr onun sözlərini kəsdilər:

- Bilirik, bilirik...

- Uşaqlar...

- Biz sözüümüzü dedik.

Tələbələr ayağa qalxdılar.

Auditoriyadan çıxanda Azad qəzəblə dekan müaviniyə doğru:

- Axi məni sənə tapşırımdılar.

Dekan müavininin rəngi ağardı. Bu hadisədən sonra bir daha dekan müavini görünmədi. Sonra aydın oldu ki, onu universitetdən qovublar.

Azad tələbələrden xəbərsiz qrup nümayəndəsi seçildi.

Bir neçə gündən sonra Azad göründü:

- Gördünüz qrupuzu? Bundan sonra daha çox görəcəksiz.

Növbəti dərs dünyasını vaxtsız dəyişmiş, görkəmli ədəbiyyatşünas Qara Nəsrəddiniyə həsr olunmuşdu. Amma fənn müəllimi tanınmış yazıçının və Aslanın qanı qara idi. Dərstdən sonra fənn müəllimi Aslandan soruşdu:

- Qara müəllimin qızı Türkiyədə yaşayır. Onu necə tapa bilərəm? Axi o hərşeyi bilməlidir.

- Elədir müəllim. Görkəmli ədəbiyyatşünası Qara Nəsrəddinin yubileyi keçiriləcək. Qızı da gələcək. Onda onunla söhbət edib məsələni ona deyərik.

- Bu gec olar. Onun yubileyini, işlədiyi müəssisəni bilsək, bir neşə günlük Bakıya dəvət edərik.

- Birliyin xarici əlaqələr şöbəsi ilə əlaqə saxlayarıq.

Fənn müəllimi razılaşdı:
- Yaxşı fikirdir - dedi.

...Atam üçün müddət İranda tərcüməçi işləyib ədəbiyyatşünas olduğuna görə fars dilində əsərlər yazan azərbaycanlı sənətkarların həyat və yaradıcılığı ilə maraqlanıb Tehran arxivində Nəyibin "Divanı" ilə tanış olub. Əsər original olduğuna görə onun surətini çıxartmağa verilir. Arxivdə bütün materiallar rəqəmlərlə yerləşdirilir. Atam bütün əsərlərinin əlyazmasını öz axivində saxlayıb. Baxın. 1200 nömrəli qovluq. Bu da arxivdə işləmək üçün atama verilmiş sənəddir.

Sənəddə atamın şəkli, ixtisası, vəzifəsi və tarixi öz əksini tapıb. Sənəddə arxiv idarəsinin müdirinin imzası, möhrü var. Sizin göstərdiyiniz ikinci kitab atamın vəfatından sonra başqa imza ilə nəşr olunub.

Bu da plagiatdır. Atam xatirələrini də yazıb. Əsərdə öz başına gələn-lər əksini tapıb. O, doktorluq dissertasiyası da yazıb. Amma təzyiqlər nəticəsində müdafiə edə bilməyib. Xatirələri oxuyan görkəmli yazıçı dedi:

- Bu, yüksək səviyyədə yazılmış avtobibliografik romandır. Roman jurnalda dərc olunmalıdır.

Başqa birisi bildirdi:

- Dissertasiya kitab şəklində nəşr edilməlidir. Tələbələr üçün qiymətli dərs vəsaiti olacaq.

Çox çəkmədi, respublikanın ən nüfuzlu qəzetində ədibin qızının məqaləsi dərc olundu. Məqalə sensasiyaya səbəb oldu. Təzyiqlər başlandı.

Buna baxmayaraq roman jurnalda Azərbaycan dilində çap edildi. Sonra xarici dillərdə işıq üzü gördü.

Fənn müəllimi də tələbələr də düşündülər "Aslan ali məktəbi fərqlə diplomu ilə bitirəcək, aspiranturaya daxil olacaq. Amma belə olmadı. Aslan ali məktəbi nə fərqlənmə diplomu ilə bitirdi, nə də aspiranturaya daxil oldu."

Azad fərqlənmə diplomu aldı, aspiranturaya daxil oldu.

Artıq Azad aspiranturada oxuyurdu. Amma indiyə kimi elmi məqaləsi dərc olunmamışdı. Ona demişdilər:

"Mutləq verməlisən. Mövzu ilə bağlı elmi məqalələrin işıq üzü görməlidir".

Azad vəziyyəti danışdı:

- Mənə kömək elə. Univeritetdə oxuyarkən sənən üçün kurs işi, diplom işi yazmışam. Filan qədər pul verməli idin. Amma vermədin.

- Atam sənə yüksək verəcək.
- İndiyə kimi nə pul verib, nə də

vəzifə. Bundan sonra verəcək, erməni balası?

Azadın rəngi dəyişdi. Dili dolaşdı.

- Mən, M-Ə-N.

- Sənən nənən, atanın anası ermənidir.

"Mən erməniyəm. Gəlinin də erməni olmuşdur. Atan da erməni ilə evlənib. Ata tərəfin azərbaycanlı olsa da, ana tərəfin ermənidirlər. Atanda da sənə də erməni xarakteri var. Azərbaycanlılara nifrət etmək istedadı azərbaycanlılara təzyiqlər göstərmək onların əsərlərini oğurlayıb öz adından çap eləmək..."

Görkəmli ədəbiyyatşünasın yubileyi keçirildi. Buraxılış dəvətnamə ilə idi. Amma ona dəvətnamə gəlməmişdi.

Xəlilzadə katibəsinə yaxınlaşdı.
- Dəvətnaməni ver. Yubileyə gədirəm.

- Mənə dəvətnamə verilməyib.

- Necə yeni verməyiblər?

- Yəqin sənə (sizi yox) tədbirə dəvət etmək istəməyiblər.

Xəlilzadə tərs-tərs ona baxdı.
"Görəsən bu cəsarət onda hardandır?"

- Dəvətnamə yoxdur. Qəzet göndəriblər. Katibə qəzeti Xəlilzadəyə verdi.

İşarət barmağını bir məqalənin üstünə qoydu:

- Bunu oxu (oxuyun yox)

Xəlilzadə bu soyuqluğu təkəb katibəsindən yox, işçilərdəndə gördü. Əvvəllər onunla mehribanlıqla görüşən işçilər indi onunla görüşmək istəmirdilər.

... Xəlilzadə içəri girmək istədi.

- Haraya soxulursan? Dəvətnaməni göstər.

- Yəqin məsləhət görülməyib.

- Mən Xəlilzadəyəm. Hamı məni ...

Qapıçı onun sözünü kəsdi:
- Bəli tanıyırlar. Erməni xarakterli qara ləkəli adam ... kimi